

<p>Informatieveiligheidscomité Kamer sociale zekerheid en gezondheid</p>
--

IVC/KSZG/21/082

BERAADSLAGING NR. 21/044 VAN 4 MEI 2021 MET BETREKKING TOT DE MEDEDELING VAN PERSOONSgegevens DOOR DE VLAAMSE DIENST VOOR ARBEIDSBEMIDDELING EN BEROEPSOPLEIDING (VDAB) AAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN (NMBS) MET HET OOG OP DE VERSTREKKING VAN TREINTICKETS AAN WERKZOEKENDEN

Gelet op de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, in het bijzonder artikel 15;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, in het bijzonder artikel 114;

Gelet op de wet van 5 september 2018 *tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG*, in het bijzonder artikel 97;

Gelet op de aanvraag van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding;

Gelet op het rapport van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid;

Gelet op het verslag van de heer Bart Viaene.

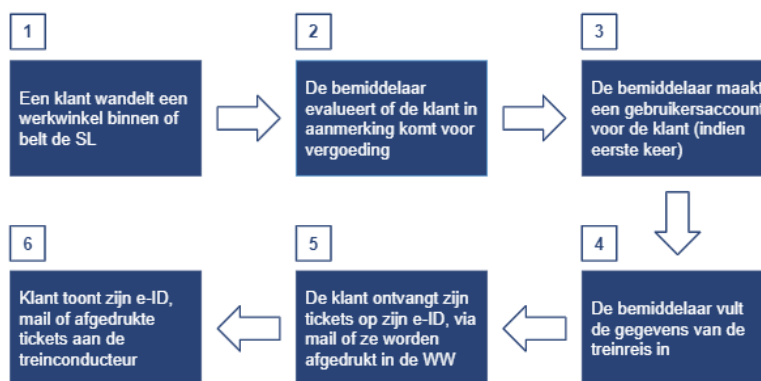
A. ONDERWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), als publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap opgericht bij het decreet van 7 mei 2004, heeft als missie om – in het belang van de werkgevers, de werknemers en de werkzoekenden – de arbeidsbemiddeling, de begeleiding en de opleiding met het oog op een duurzame inschakeling van de betrokkenen op de arbeidsmarkt te verzekeren, te organiseren en te bevorderen.
2. Werkzoekenden die gaan solliciteren, hebben recht op een treinticket voor de verplaatsing die ze moeten maken. Dat treinticket wordt momenteel uitgereikt door de werkwinkels, via een omslachtig papieren proces met diverse te doorlopen stappen. De voorgestelde nieuwe verwerking van persoonsgegevens beoogt een administratieve vereenvoudiging, de vlotte

toewijzing van bestelde treintickets aan geregistreerde werkzoekenden, de verlaging van de mobiliteitsdrempel voor sollicitatiegesprekken en de afwending van misbruiken.

3. De VDAB stelt vast dat de NMBS bepaalde persoonsgegevens van de betrokkenen nodig heeft om de bestelde treintickets op een doeltreffende wijze te kunnen leveren. De eerstgenoemde bestelt de treintickets ten behoeve van de door hem gekende solliciterende werkzoekenden. De laatstgenoemde moet hun identiteit kennen voor de efficiënte verdeling van de treintickets.
4. De VDAB is niet in staat om de treintickets zelf te verdelen (deze die besteld worden door zijn bemiddelaars zijn slechts op één bepaalde dag geldig en de NMBS kent geen formule van verspreiding in bulk van reisbewijzen die voor onbepaalde duur gelden). Vroeger kreeg de betrokkene een getuigschrift waarmee hij zich vervolgens met een toelage een treinticket kon aanschaffen aan het stationsloket. Van dit systeem zou worden afgestapt omdat het ervoor zorgt dat de werkzoekende te veel stappen moet zetten vóór hij daadwerkelijk de trein kan opstappen (hij moet het getuigschrift afdrukken en zich vervolgens begeven naar een bemand loket dat evenwel niet meer steeds in elk station beschikbaar is). Voortaan zou het reisrecht vlotter worden geregeld, zoals door het rechtstreeks per e-mail versturen van een treinticket (door de betrokkene op papier af te drukken of elektronisch op zijn smartphone bij te houden, telkens ter voorlegging aan de treinbegeleider) of door het opnemen van een vermelding in een databank (door de treinbegeleider met het ITRIS-toestel te raadplegen door middel van de elektronische identiteitskaart van de betrokken reiziger).
5. Op het aangevraagde treinticket staan steeds het toepasselijk traject en de toepasselijke datum vermeld (de werkzoekende moet vooraf aangeven waar en wanneer hij gaat solliciteren). De draagwijdte van het reisrecht is dus strikt beperkt tot de locatie en de dag van de sollicitatie. Voorts heeft de werkzoekende slechts in bepaalde gevallen recht op een treinticket (zoals bij een sollicitatie naar aanleiding van een vacature verspreid via de VDAB of een sollicitatie op uitnodiging van een werkgever).
6. De NMBS houdt de ontvangen persoonsgegevens slechts gedurende een beperkte periode bij. Het verkoopskanaal verwijdert alle persoonsgegevens reeds na de aankoop van het treinticket. Met het oog op de controle in de trein stelt *Marketing & Sales* de reisrechten ter beschikking van de ITRIS-toestellen van de treinbegeleiders. De reisrechten worden in één tabel geplaatst, waarbij elk veld wordt ingevuld in functie van het type reisrecht. Om de vier maanden vindt een *clean-up* van de oudere persoonsgegevens plaats. In de achterliggende databanken, beperkt toegankelijk voor de IT-ontwikkelaars, worden de persoonsgegevens na vier weken automatisch verwijderd.
7. Wat specifiek het rijksregisternummer betreft: de klant geeft bij de bestelling van het treinticket, voor een bepaald traject en een bepaalde datum, het rijksregisternummer in (enkel indien hij kiest voor de methode met de elektronische identiteitskaart), de verkoop wordt vervolgens geregistreerd en doorgestuurd naar de *backoffice* en de controletoeestellen, de klant overhandigt zijn elektronische identiteitskaart aan de treinbegeleider, die gaat met zijn controletoeestel het rijksregisternummer van de betrokkene na en ten slotte wordt in de lokale databank het reisrecht opgehaald en gecontroleerd. Na enige tijd (maximaal vier maanden) wordt het rijksregisternummer uit alle systemen verwijderd (zie verder).

8. Per betrokken werkzoekende zou de gemachtigde medewerker van de VDAB die instaat voor de bestellingen van de treintickets naast zijn eigen voornaam en familienaam de volgende persoonsgegevens aan de NMBS bezorgen: de voornaam en familienaam (voor het correct identificeren van de werkzoekende), het e-mailadres (voor het contacteren van de betrokkene en het bezorgen van het treinticket), het identificatienummer van de sociale zekerheid (enkel voor het virtueel afleveren van het treinticket, dat dan door de treinbegeleider kan worden geverifieerd aan de hand van de elektronische identiteitskaart van de betrokkene – voor treintickets die per e-mailbericht als pdf-document worden bezorgd aan de betrokkene hoeft de NMBS diens identificatienummer van de sociale zekerheid niet te kennen), het VDAB-klantnummer (voor het verrichten van eventuele controles) en de stations van vertrek en aankomst (voor het eenduidig vaststellen van het door de sollicitant af te leggen traject). Het identificatienummer van de sociale zekerheid blijkt noodzakelijk voor de unieke identificatie van de werkzoekenden, indien zij hun treinticket op virtuele wijze ontvangen (anders kan de treinbegeleider het reisrecht niet controleren met zijn ITRIS-toestel). In het verleden blijken er veel fraudegevallen te zijn geweest. Enkel met een uniek identificatiemiddel is het te verantwoorden dat de VDAB gratis treintickets aan de werkzoekenden verschaft. Het beoogt tevens het gebruikersgemak, zowel ten aanzien van de werkzoekende als ten aanzien van de treinbegeleider (anders moet die tijdens zijn controle verschillende elementen vergelijken om tot een unieke identificatie te komen, hetgeen erg tijdrovend blijkt). Om op een onfeilbare manier de link te kunnen leggen tussen de persoon in de trein en de persoon die het virtuele ticket van de VDAB kreeg, moet de NMBS het identificatienummer van de sociale zekerheid kunnen aanwenden. Vermits verschillende reizigers dezelfde naam kunnen hebben, is een controle louter op basis van de naam van de betrokkenen niet mogelijk, tenzij bijkomende persoonsgegevens uit het Rijksregister worden opgeslagen en gecontroleerd. De NMBS werd trouwens bij de beraadslaging nr. 29/2009 van 18 mei 2009 door het sectoraal comité van het Rijksregister gemachtigd om het rijksregisternummer te verwerken met het oog op de controle van de geldigheid van de vervoersbewijzen en de organisatie van het reizen met de elektronische identiteitskaart. Het identificatienummer van het Rijksregister wordt uit de draagbare computer van de treinbegeleider verwijderd zodra het reisrecht vervallen is (in de praktijk blijkt er om de vier maanden een *clean-up* van de oudere informatie in de ITRIS-toestellen plaats te vinden). Het wordt uit de centrale operationele databank verwijderd ten laatste vier weken nadat het reisrecht vervallen is.
9. De uitreiking van de treintickets aan de solliciterende werkzoekenden zou dus voortaan als volgt gebeuren.

10. De hogervermelde persoonsgegevens zouden door de VDAB rechtstreeks in de NMBS-systemen worden ingevoerd, zonder de tussenkomst van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Die laatste kan immers geen meerwaarde ter zake bieden. De bemiddelaar van de VDAB voert een beperkt aantal persoonsgegevens van de cliënt rechtstreeks in de systemen van de NMBS in, uitsluitend om aan te duiden dat hij als werkzoekende recht heeft op een treinticket. Het treinticket wordt verwerkt in een databank (de treinbegeleider kan het daarin met de elektronische identiteitskaart van de betrokkene raadplegen) of verstuurd naar het aangeduide emailadres (de treinbegeleider kan het document raadplegen, ofwel afgedrukt op papier, ofwel elektronisch op de smartphone van de betrokkene). Enkel als de werkzoekende kiest voor de eerste methode, geeft hij bij de bestelling eveneens zijn identificatienummer van de sociale zekerheid in. De verkoop wordt dan geregistreerd en doorgestuurd naar de *backoffice* en de *control devices*.
11. Tijdens de treinreis overhandigt de werkzoekende zijn elektronische identiteitskaart aan de treinbegeleider, die met zijn *control device* het identificatienummer van de sociale zekerheid van de betrokkene nagaat en vervolgens daarmee in de hogervermelde databank diens reisrecht raadpleegt en controleert. Na vier weken worden het identificatienummer van de sociale zekerheid en de overige persoonsgegevens van de betrokken werkzoekende verwijderd uit de NMBS-systemen. De persoonsgegevens met betrekking tot de treinreis worden uit het verkoopsysteem van de NMBS doorgestuurd naar het ITRIS-controlesysteem, dat alle geldige reisrechten bevat, en worden daarin na enige tijd (uiterlijk vier maanden), bij wijze van *clean-up*, verwijderd. In het verkoopsysteem worden diezelfde persoonsgegevens al verwijderd na de bestelling van de treintickets, zodra de reisrechten in ITRIS zijn ingebracht (de persoonsgegevens worden dus enkel bijgehouden met het oog op de controle van het reisrecht).
12. De betrokkenen zouden over het hogervermelde worden geïnformeerd door de publicatie van aangepaste inlichtingen op de website van de VDAB (<https://www.vdab.be/mobiliteit>). De verwerking van persoonsgegevens zou geschieden zolang de NMBS op vraag van de VDAB aan werkzoekenden gratis treintickets verstrekt voor sollicitatiedoeleinden. De VDAB zelf zou de persoonsgegevens gedurende één jaar bijhouden, louter ter controle van de geplaatste bestellingen (en ter vermijding van overlappingsen dienaangaande bij sollicitaties).
13. De VDAB zou op geregelde tijdstippen een geactualiseerde lijst van gemachtigde gebruikers aan de NMBS meedelen. Voormalige VDAB-medewerkers zouden niet meer op die lijst staan en bijgevolg ook geen treintickets meer kunnen bestellen. De toegangscontrole en het gebruikersbeheer zouden verlopen door middel van het *Business Portaal / BizzTicketing Portaal* van de NMBS. Derden zouden geen toegang tot de persoonsgegevens van de solliciterende werkzoekenden hebben.
14. De beschreven verwerking van persoonsgegevens heeft volgens de aanvrager reeds het voorwerp uitgemaakt van een specifieke gegevensbeschermingseffectbeoordeling in de zin van artikel 23 van de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*.

B. BEHANDELING VAN DE AANVRAAG

15. De VDAB werd door het Beheerscomité van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid opgenomen in het netwerk van de sociale zekerheid, met toepassing van het koninklijk besluit van 16 januari 2002 *tot uitbreiding van het netwerk van de sociale zekerheid tot sommige overheidsdiensten en openbare instellingen van de Gemeenschappen en Gewesten, met toepassing van artikel 18 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, na een gunstig advies van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid.
16. Het betreft aldus een uitwisseling van persoonsgegevens waarvoor krachtens artikel 15, § 1, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid* een beraadslaging van de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité vereist is.

rechtmatigheid van de verwerking

17. De verwerking van de persoonsgegevens geschiedt voor de uitvoering van de opdrachten van de VDAB zoals die zijn vastgesteld in het decreet van 7 mei 2004 *tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding"*. Overeenkomstig artikel 5 van dat decreet heeft de VDAB onder meer de volgende taken: de arbeidsbemiddeling met het oog op het optimaal afstemmen van de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt, de trajectbegeleiding van de werkzoekenden en de organisatie en bevordering van hun aanwerving en plaatsing. De VDAB kent aan de bij hem ingeschreven werkzoekenden die ergens gaan solliciteren een gratis treinticket toe voor de verplaatsing die ze daartoe moeten verrichten.

beginselen inzake de verwerking van persoonsgegevens

18. Volgens de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* moeten persoonsgegevens worden verzameld voor bepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden en mogen ze vervolgens niet verder worden verwerkt op een wijze die met die doeleinden onverenigbaar is (beginsel van doelbinding), moeten ze toereikend en ter zake dienend zijn en beperkt worden tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt (beginsel van minimale gegevensverwerking), moeten ze worden bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen niet langer te identificeren dan voor de geldende doeleinden noodzakelijk is (beginsel van opslagbeperking) en moeten ze met passende technische of organisatorische maatregelen zodanig worden verwerkt dat een passende beveiliging gewaarborgd is en dat ze onder meer beschermd zijn tegen ongeoorloofde of onrechtmatige verwerking en tegen onopzettelijk verlies, vernietiging of beschadiging (beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid).

doelbinding

19. De mededeling beoogt een gerechtvaardigd doeleinde, met name de verstrekking van gratis treintickets aan werkzoekenden die bij een potentiële werkgever gaan solliciteren. De VDAB

staat met toepassing van het oprichtingsdecreet van 7 mei 2004 in voor het begeleiden van de werkzoekenden en het regelen van hun tewerkstelling. Hij kent aan de werkzoekenden die een sollicitatiegesprek gaan voeren een gratis treinticket toe om zich naar de sollicitatieplek te begeven. Daartoe moet hij vooraf enige persoonsgegevens aan de NMBS bezorgen.

20. De verwerking van persoonsgegevens – meer bepaald de mededeling van persoonsgegevens door de VDAB aan de NMBS – kadert in de respectieve missies die zijn toegewezen aan de eerstgenoemde organisatie (het bemiddelingsproces om de werkzoekende vlotter naar een job te kunnen leiden) en aan de laatstgenoemde organisatie (het transport van de betrokkenen per trein).

minimale gegevensverwerking

21. De mee te delen persoonsgegevens zijn, uitgaande van het hogervermelde doeleinde, relevant en niet overmatig.
22. De mee te delen persoonsgegevens hebben enkel betrekking op de personen die uitdrukkelijk als werkzoekende zijn ingeschreven bij de VDAB en van wie de VDAB weet dat ze een sollicitatie gaan verrichten bij een bepaalde werkgever (ze moeten daartoe vooraf een locatie en een datum meedelen). Het is de gemachtigde medewerker van de VDAB die instaat voor het bestellen van het treinticket ten behoeve van de betrokkene. Het treinticket wordt vervolgens door de NMBS aan de betrokkene ter beschikking gesteld, ofwel virtueel in een databank die toegankelijk is met zijn elektronische identiteitskaart (daartoe is zijn identificatienummer van de sociale zekerheid vereist), ofwel per elektronische post (daartoe is zijn e-mailadres vereist), ofwel in de bevoegde werkwinkel (daartoe is zijn eenduidige identificatie vereist).
23. De NMBS heeft in beginsel voor het vervullen van haar opdracht van algemeen belang per betrokkene (dat is een door de VDAB gekende ingeschreven werkzoekende die recht heeft op een treinticket en voor wie een VDAB-medewerker een bestelling heeft doorgegeven) uitsluitend nood aan persoonsgegevens betreffende zijn identiteit, meer in het bijzonder zijn VDAB-klantnummer, zijn voornaam en familienaam (ter vermelding op het treinticket en ter unieke identificatie want enkel de persoon met die voornaam en familienaam mag het treinticket gebruiken), zijn e-mailadres (ter verzending van het treinticket, uit te printen of op de smartphone te bewaren) en zijn identificatienummer van de sociale zekerheid (uitsluitend ter virtuele aflevering van het treinticket – het reisrecht kan door middel van het identificatienummer van de sociale zekerheid van de betrokkene worden geraadpleegd en gecontroleerd), en aan persoonsgegevens betreffende de stations van vertrek en aankomst (ter bepaling van het door de werkzoekende af te leggen parcours). Voor het beheer van de dossiers, in het kader van de relatie met de VDAB, moet de NMBS daarenboven kunnen beschikken over de voornaam en familienaam van de gemachtigde VDAB-medewerker die het treinticket heeft besteld en over het klantnummer van de betrokken werkzoekende. Dit moet de onderlinge communicatie tussen de betrokken organisaties faciliteren, onder andere indien zich onregelmatigheden voordoen.

24. Inzake het gebruik van het rijksregisternummer door de NMBS heeft het destijds bevoegde sectoraal comité van het Rijksregister het volgende bepaald in zijn beraadslaging nr. 29/2009 van 18 mei 2009.

“In de aanvraag wordt gesignaleerd dat het identificatienummer van het Rijksregister uit de draagbare computer van de controleur verwijderd wordt zodra het reisrecht vervallen is. Het zal evenwel pas uit de centrale operationele databank van de aanvrager verwijderd worden maximaal 4 weken nadat het reisrecht vervallen is.

Het (...) stelt vast dat in de mate dat de identificatienummers en het eraan verbonden reisrecht inderdaad op draagbare computers moeten worden opgeslagen, het inderdaad een must is dat deze gegevens onmiddellijk worden verwijderd en vernietigd zodra het reisrecht volledig vervallen is (...).

(...)

Indien er evenwel n.a.v. een controle een probleem of betwisting m.b.t. een reisrecht ontstaat, kan aanvaard worden dat het gegeven nog een korte tijd wordt bewaard (...). (...) De door de aanvrager voorgestelde termijn van maximaal 4 weken is voor het uitklaren van dergelijke situaties aanvaardbaar.”

25. Deze beraadslaging treedt pas in werking nadat de NMBS uitdrukkelijk heeft bevestigd dat zij wel degelijk beantwoordt aan de diverse voorwaarden die het sectoraal comité van het Rijksregister heeft opgelegd in zijn beraadslaging nr. 29/2009 van 18 mei 2009, in het bijzonder voor wat betreft de termijn van de bewaring van het rijksregisternummer.
26. In voorkomend geval – bij het niet voldoen aan de bepalingen van deze beraadslaging en aan de bepalingen van de beraadslaging nr. 29/2009 van 18 mei 2009 van het sectoraal comité van het Rijksregister – is zij onderhevig aan sancties, op te leggen door de Gegevensbeschermingsautoriteit.

opslagbeperking

27. De NMBS houdt de persoonsgegevens gedurende enkele maanden bij zodat zij in voorkomend geval historische kan raadplegen en betwistingen kan oplossen. Daarna worden de persoonsgegevens van de betrokkenen geanonimiseerd en geaggregeerd en dus als dusdanig verwijderd.
28. Het verkoopkanaal van de NMBS houdt het rijksregisternummer zelf niet bij maar vernietigt het onmiddellijk na de doorzending aan de operationele NMBS-databank en aan de ITRIS-toestellen. Het rijksregisternummer wordt daarin verwijderd binnen een bepaalde termijn (vier weken wat betreft de NMBS-databank, vier maanden wat betreft de ITRIS-toestellen).
29. Het bijhouden van het rijksregisternummer door de bevoegde NMBS-diensten geschiedt in elk geval onverkort overeenkomstig de bepalingen van de beraadslaging nr. 29/2009 van 18 mei 2009 van het sectoraal comité van het Rijksregister (in het bijzonder wat betreft de bewaringstermijn).

- 30.** De VDAB houdt de door hemzelf meegedeelde persoonsgegevens één jaar bij, ter controle van de geplaatste bestellingen en ter voorkoming van overlappings bij sollicitaties.

integriteit en vertrouwelijkheid

- 31.** Overeenkomstig artikel 14, vierde lid, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid* verloopt de mededeling van de persoonsgegevens zonder de tussenkomst van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid vermits zij geen meerwaarde kan leveren (zie hoger).
- 32.** Bij de verwerking van de persoonsgegevens houden de VDAB en de NMBS rekening met de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid* en elke andere bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, in het bijzonder de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* en de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*. Zij houden tevens rekening met de minimale veiligheidsnormen van het netwerk van de sociale zekerheid, vastgesteld door het Algemeen Coördinatiecomité van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Om deze redenen, besluit

de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité

dat de mededeling van persoonsgegevens door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) aan de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) met het oog op de verstrekking van treintickets aan werkzoekenden, zoals in deze beraadslaging beschreven, is toegestaan mits wordt voldaan aan de vastgestelde maatregelen ter waarborging van de gegevensbescherming, in het bijzonder de maatregelen op het vlak van doelbinding, minimale gegevensverwerking, opslagbeperking en informatieveiligheid.

Bart VIAENE
Voorzitter

De zetel van de kamer sociale zekerheid en gezondheid van het informatieveiligheidscomité is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op het volgende adres: Willebroekkaai 38, 1000 Brussel.